

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

**ШАФРАНСЬКИЙ Володимир Васильович**

УДК 378.14 : 796.011.3 (09)

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ  
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ  
ЗІ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ  
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

13.00.04. – теорія і методика професійної освіти

**Автореферат**

дисертації на здобуття наукового ступеня  
кандидата педагогічних наук

Тернопіль-2011

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

**Науковий керівник:** доктор педагогічних наук, професор  
**РОМАНИШИНА Людмила Михайлівна,**  
Національна академія Державної  
прикордонної служби України, професор  
кафедри педагогіки і психології.

**Офіційні опоненти:** доктор педагогічних наук, доцент  
**КОНОХ Анатолій Петрович,**  
Запорізький національний університет,  
завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури та туризму;  
  
кандидат наук з фізвиховання і спорту, доцент  
**СКАЛІЙ Олександр В'ячеславович,**  
Тернопільський національний педагогічний університет імені  
Володимира Гнатюка, докторант кафедри педагогіки.

Захист відбудеться 31 травня 2011 р. о 12.30 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 58.053.03 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка за адресою: зала засідань (каб. №30), вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за адресою: вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027.

Автореферат розіслано 29 квітня 2011 року.

Учений секретар  
спеціалізованої вченої ради

Г. М. Мешко

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність дослідження.** Соціально-економічний розвиток нашої держави, процеси глобалізації, інтеграції та інформатизації суспільства визначили принципово нові вимоги до професійної підготовки фахівців, зокрема в сфері туризму. Туристській галузі потрібні фахівці, які могли б працювати самостійно і творчо, генеруючи нововведення, свіжі ідеї та пропозиції, що знайшло своє відображення у Законі України “Про туризм”, Державній програмі розвитку туризму в Україні до 2010 року, інших законодавчих актах і нормативно-правових документах. У межах вітчизняної туристичної галузі чітко визначився окремий вид діяльності – спортивно-оздоровчий туризм.

Дослідженню педагогічних технологій професійної підготовки майбутніх фахівців туризму приділяється увага у працях С.Батищева, І. Зязюна, Н. Ничкало, Л. Романишиної, В. Слатьоніна, А. Суценка, Б. Шияна та інших. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму та її особливості розглядають І. Балабанова, І. Зорін, В. Квартальнов, А. Конох, В. Федорченко та інші. Але практично не дослідженим є питання готовності працівників сфери туризму до спортивно-оздоровчого туризму, що спонукає до підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищому навчальному закладі у відповідності до умов Болонського процесу.

Водночас, у професійній підготовці майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму існує низка суперечностей між: соціальним замовленням суспільства на фахівця туристської галузі, спроможного професійно і компетентно організувати роботу зі спортивно-оздоровчого туризму, і відсутністю такої підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах України; вимогами до рівня підготовки майбутніх фахівців туристської сфери та їх практичною готовністю до спортивно-оздоровчої діяльності; необхідністю професійної підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах і відсутністю науково обґрунтованих теоретичних і методичних засад її забезпечення. Ці суперечності підсилюють актуальність проблеми професійної підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму.

Актуальність досліджуваної проблеми, недостатня її розробленість наявні суперечності, які можна усунути, і потреби практики щодо професійної підготовки фахівця зі сфери спортивно-оздоровчого туризму зумовили вибір теми дослідження – ***“Формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах”***.

**Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Тема дисертації є складовою плану науково-дослідної роботи Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка “Теоретико-методичні основи професійної підготовки фахівців в умовах реалізації ідей Болонської угоди” (№ 0108U000536) та затверджена вченою радою університету (протокол № 5 від 22.02.2005 р.). Тема зареєстрована Радою з координації наукових досліджень у

галузі педагогіки і психології НАПН України (протокол № 3 від 29.03.2005 р.).

**Мета дослідження** – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити модель формування готовності фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах.

**Завдання дослідження:**

1. На основі аналізу наукових джерел з'ясувати специфіку та стан підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності.

2. Охарактеризувати компоненти та конкретизувати критерії і рівні готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності.

3. Визначити педагогічні умови та розробити програму підвищення ефективності професійної підготовки фахівців для сфери спортивно-оздоровчого туризму.

4. Розробити та експериментально перевірити модель формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах та педагогічні умови ефективності такого процесу.

5. Підготувати методичні рекомендації з використання програми формування готовності фахівців для сфери спортивно-оздоровчого туризму.

**Об'єкт дослідження:** професійна підготовка фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму.

**Предмет дослідження** – педагогічні умови та програма формування готовності майбутніх фахівців сфери туризму до проведення спортивно-оздоровчої діяльності.

Для розв'язання поставлених завдань використано такі **методи дослідження**: *теоретичні* – аналіз психолого-педагогічної наукової літератури для визначення основних положень, які становлять науково-теоретичну базу дослідження, системно-структурний аналіз (систематизація, порівняння, класифікація), моделювання й узагальнення – для вивчення змісту базових понять проблеми дослідження та побудови моделі формування готовності майбутніх фахівців сфери туризму; *емпіричні* – спостереження, рангування, бесіда, тестування, анкетування, які використано для констатації стану розробки предмета дослідження та діагностики професійних знань, умінь та навичок у процесі навчання; педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний) для апробації розробленої програми формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму та педагогічних умов її дієвості; *методи математичної статистики* використано для обробки результатів експериментального дослідження і перевірки їх достовірності.

**Експериментальна база та організація дослідження.** На різних етапах дослідження було охоплено 348 студентів III-IV курсів факультетів туризму. Дослідження проведено у Галицькому інституті імені В'ячеслава Чорновола та його результати апробовано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, Інституті менеджменту та економіки

“Галицька академія”, у дослідженні також брали участь 46 працівників туристичних фірм та установ і 59 викладачів вищих навчальних закладів, де проводиться підготовка фахівців туристського профілю.

Теоретично-експериментальне дослідження здійснювалося в три етапи (2005–2009 рр.).

**Наукова новизна одержаних результатів** полягає в тому, що:

–*вперше* теоретично обґрунтовано педагогічні умови (організація навчально-пізнавальної діяльності студентів на засадах особистісно-орієнтованого підходу, професійна спрямованість змісту загальної та спеціальної підготовки фахівців, суб’єкт-суб’єктна взаємодія у навчально-пізнавальній діяльності, формування професійної компетентності з використанням комплексу ситуаційних завдань, впровадження інтегрованої туристської практики), розроблено модель формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності, складниками якої є: етапи, завдання, педагогічні підходи, принципи, складові професійної підготовки студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності та програму такої підготовки, яка передбачає два розділи: теоретична підготовка (авторські спецкурси “Міжособистісні взаємини у малих групах під час проведення спортивно-оздоровчих заходів”, “Спортивно-оздоровчий туризм”, “Організація і проведення спортивно-оздоровчого походу”) та практична підготовка (практикум розв’язання ситуаційних завдань, програми секційних занять зі спортивно-оздоровчого туризму, спеціально організована практика), компоненти, рівні, результат.

–*уточнено* поняття “професійна компетентність фахівця сфери спортивно-оздоровчого туризму”, “готовність до професійної діяльності”; принципи і зміст організації туристської практики;

–*визначено* та охарактеризовано компоненти і конкретизовано критерії і рівні готовності майбутніх фахівців з туризму до проведення спортивно-оздоровчої діяльності;

–*набули подальшого розвитку* теоретичні положення щодо підготовки фахівців сфери спортивно-оздоровчого туризму.

**Практичне значення** дослідження полягає в розробці і впровадженні в педагогічний процес вищих навчальних закладів авторських спецкурсів “Міжособистісні взаємини у малих групах (під час проведення спортивно-оздоровчих заходів)”, “Спортивно-оздоровчий туризм”, “Організація і проведення спортивно-оздоровчого походу”, практикуму з розв’язання ситуаційних завдань, програми секційних занять зі спортивно-оздоровчого туризму, наскрізні програми спеціально організованої практики зі спортивно-оздоровчого туризму. Узагальненні результати можуть бути також використані при розробці освітньо-професійної програми і освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму.

Обґрунтовані в дослідженні результати **впроваджено** в практику навчально-виховного

процесу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 333-40/03 від 29 березня 2010 року), Галицького інституту імені В'ячеслава Чорновола (довідка № 36/01 від 23 січня 2010 року), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка № 17-38/966 від 6 квітня 2010 року), Інституту менеджменту та економіки “Галицька академія” (довідка №321/05 від 11 січня 2010 року).

**Апробація результатів дисертаційного дослідження.** Основні положення і результати дослідження обговорювалися й одержали схвальні відгуки на науково-практичних конференціях: міжнародних – “Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи” (м. Хмельницький, 2005 р., 2007 р.), “Модернізація освіти: пошуки, проблеми, перспективи” (м. Переяслав-Хмельницький, 2006 р.), “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору” (м. Київ, 2009 р.); всеукраїнських – “Сучасні тенденції та перспективи розвитку освіти і науки у вищих навчальних закладах України” (м. Хмельницький, 2006 р.), “Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів України” (м. Хмельницький, 2008 р.).

**Публікації.** Результати дослідження відображені у 14 одноосібних публікаціях, у тому числі 6 статей – у наукових фахових виданнях України, 5 статей – у збірниках матеріалів конференцій, 3 – у методичних рекомендаціях та навчально-методичних матеріалах.

**Структура і обсяг роботи.** Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел із 248 найменувань. Основний зміст дисертації викладений на 167 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 5 рисунків на 14 сторінках.

## **ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ**

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність дослідження, визначено його об'єкт, предмет і мету, викладено його завдання, розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення, висновки про впровадження результатів дослідження.

У **першому розділі** – “Підготовка майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму як педагогічна проблема” представлені результати теоретичного аналізу наукової літератури з досліджуваної проблеми; обґрунтовано педагогічні підходи до професійної підготовки студентів факультету туризму зі спортивно-оздоровчої діяльності; аналізується стан їх підготовки зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах.

Аналіз теоретичних основ підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму, основних вимог до їх професійної діяльності та особливостей туристської освіти у вищих навчальних закладах дає підстави констатувати, що туристична діяльність в Україні, в тому числі й спортивно-оздоровча, здійснюється відповідно до норм загального законодавства. Невід'ємною складовою сфери туризму є система туристської освіти в будь-якій країні, а в Україні ця система перебуває на

етапі становлення. Для вирішення завдань, що стоять перед сферою туризму, в Україні було створено кілька вищих навчальних закладів II-IV рівнів акредитації (близько 75), що готують фахівців для цієї галузі.

Базовими напрямками розвитку спортивно-оздоровчого туризму повинні стати: створення цілісної системи взаємодії людини і природного середовища; виділення масових туристських заходів пішохідного і змагального характеру для дітей і молоді; консолідація дій органів виконавчої і законодавчої влади всіх рівнів; міжвідомчий принцип керування і розвитку спортивного туризму; максимальне охоплення наймасовішого прошарку потенційних аматорів подорожей за місцем проживання, роботи і відпочинку (В. Федорченко). Специфіка професійної діяльності фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму полягає в тому, що: спортивно-оздоровча діяльність спрямовується на формування здорового способу життя, моральне та фізичне оздоровлення, патріотичне виховання молодого покоління і підготовку до служби в Збройних Силах України. Фахівець цієї сфери має виконувати різноманітну змістовно-корисну діяльність (історико-краєзнавчу, патріотичну, оздоровчу тощо). Це підтверджує необхідність визначення нової функції його професійної діяльності – фізкультурно-спортивно-туристської, спрямованої на фізичний розвиток людини, збереження її здоров'я, задоволення потреб в активному дозвіллі (А. Конох). В основу вивчення туристської освіти покладено положення про сутність і зміст професійної освіти, які розроблені в наукових працях С. Батишева, В. Квартальнова та ін. А. Конох туристську освіту визначає в контексті ролі і місця професійної підготовки майбутніх фахівців для туризму, її педагогічних напрямків і функцій.

У процесі вивчення стану підготовки фахівців сфери туризму виявлено недоліки: недостатня увага приділяється практиці, мало фахівців, що читають спецкурси з туризму, відсутні спецкурси з іноземних мов для працівників сфери туризму, відчувається потреба у фахівцях-викладачах, навчальних посібниках. Аналіз організації підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах показує, що навчальні плани та програми з дисциплін не передбачають достатньої професійної підготовки високо кваліфікованого фахівця для роботи в ринкових умовах, зафіксовані загальні принципи побудови навчальних планів і програм. Вони відповідають трьом специфічним напрямкам для різних факультетів: географічний, економічний, культурологічний.

Удосконалення підготовки фахівців сфери туризму проводиться за напрямками: оновлення змісту вищої туристської освіти, запровадження ефективних педагогічних технологій, створення стрункої системи методичного та інформаційного забезпечення навчального процесу; забезпечення високої якості вищої освіти та професійної мобільності випускників вищих навчальних закладів на ринку праці шляхом інтеграції вищих навчальних закладів різних рівнів

акредитації, наукових установ та підприємств; запровадження гнучких освітніх програм та інформаційних технологій навчання (Л. Міщик).

На основі аналізу наукових праць І. Балабанова, В. Квартальнова, А. Коноха визначили професійну підготовку майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму як процес, який відображає науково і методично обґрунтовані заходи, що спрямовані на формування рівня професійної компетентності особистості. Для організації спортивно-оздоровчого туризму різних груп населення регіону й успішної праці в усіх ланках активного туризму доцільно враховувати сучасні вимоги ринку праці.

Під професійною готовністю розуміємо інтегративне особистісне утворення, яке включає в себе професійну спрямованість, професійно-значущі якості, знання та уміння. У професійній готовності виділили компоненти: мотиваційний, когнітивний, комунікативний, емоційно-вольовий і практичний. На основі аналізу літератури серед рівнів готовності до діяльності ми визначили: репродуктивний; реконструктивний; реконструктивно-творчий.

За результатами констатувального експерименту група експертів виокремила професійно-важливі якості майбутніх фахівців сфери туризму: професійні, комунікативні, інтелектуальні та емоційно-вольові. Найвищий бал отримали професійні якості, найнижчий – інтелектуальні. Дослідження сформованості компонентів готовності до професійної діяльності дало такі результати: переважна кількість студентів за мотиваційним (49,14%), комунікативним (54,03%), емоційно-вольовим (45,11%) і практичним (47,99%) компонентами перебувають на середньому рівні, а за когнітивним – на низькому (47,99%). Достовірність результатів перевірялась з використанням U-критерію Манна-Уїтні.

**У другому розділі** – “Обґрунтування педагогічних умов та програми формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму в вищих навчальних закладах” розглянуто педагогічні умови та авторську програму підготовки фахівців туристичної сфери, компоненти, критерії та рівні готовності до професійної діяльності, модель формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму.

На основі теоретичного аналізу наукових джерел (П. Блонський, К. Платонов, В. Синявський) розроблена професіограма фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму, в яку входять: соціально-економічна, виробнича і санітарно-гігієнічна характеристики професії, вимоги професії до індивідуально-психологічних особливостей фахівця. З врахуванням її складових розроблено та впроваджено програму формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму. Програма має два розділи: теоретичний (авторські спецкурси “Міжособистісні взаємини у малих групах (під час проведення спортивно-оздоровчих заходів)”, “Спортивно-оздоровчий туризм”, “Організація і проведення спортивно-оздоровчого



походу”) та практична підготовка (практикум розв’язання ситуаційних завдань, програми секційних занять зі спортивно-оздоровчого туризму, спеціально організована практика).

Підготовка фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму проводилась за трьома напрямками: фундаментальна, практична і спеціальна підготовка. Усі види підготовки забезпечувались відповідними педагогічними умовами: організація навчально-пізнавальної діяльності студентів на засадах особистісно-орієнтованого підходу, професійна спрямованість змісту загальної та спеціальної підготовки фахівців, суб’єкт-суб’єктна взаємодія у навчально-пізнавальній діяльності, формування професійної компетентності з використанням комплексу ситуаційних завдань, впровадження інтегрованої туристської практики.

*Організація навчально-пізнавальної діяльності студентів на засадах особистісно-орієнтованого підходу.* Особистісно-орієнтоване навчання ґрунтується на потребі гармонійності в розумовому і морально-духовному розвитку студента. Виходячи з цього, стратегія педагогічної діяльності полягає у формуванні та підтриманні суб’єкт-суб’єктних взаємин у навчальному процесі між викладачами та студентами, між самими студентами як суб’єктами учіння, та реалізації викладачем функцій суб’єкта безпосередньої педагогічної взаємодії, а стратегія діяльності студента – у формуванні і підтриманні стійкої мотивації навчально-пізнавальної діяльності та учіння, творчому вдосконаленні методики навчання та учіння.

*Професійна спрямованість змісту загальної та спеціальної підготовки фахівців.* Базовий навчальний план вищих навчальних закладів визначає структуру та зміст професійної освіти через інваріантну і варіативну складові, за якими встановлюють погодинне та змістове співвідношення між циклами навчальних предметів, гранично допустиме навчальне навантаження на студентів та семестрову кількість навчальних годин. Дидактичний вибір реалізовували в змісті, формах і методах навчальної діяльності студентів факультету туризму.

Фахова спрямованість у підготовці фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму забезпечується такими навчальними дисциплінами: «Психологія міжособистісного спілкування», «Діловодство в туризмі», «Технологія гостинності», «Організація підприємницької діяльності в туризмі», «Основи музеєзнавства», «Краєзнавство», «Страховання в туризмі», «Соціально-психологічний тренінг», «Рекламна діяльність в туризмі». У перелік дисциплін професійно-орієнтованої підготовки включили запропоновані авторські спецкурси, практикум розв’язання ситуаційних завдань. Розроблено і впроваджено програму секційних занять зі спортивно-оздоровчого туризму, навчальних програм спецкурсів (“Спортивно-оздоровчий туризм”, “Організація проведення спортивно-оздоровчого походу”) і проведено коригування навчальних планів підготовки фахівців для сфери туризму, застосування комп’ютерної підтримки у формуванні професійної компетентності фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму. Було розроблено методику вивчення запропонованих спецкурсів з туризму. За основну мету

формування професійної спрямованості у підготовці майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму було обрано поєднання особистісних і професійних навичок та вмінь студентів факультету туризму застосовувати самостійно свої знання на практиці.

*Суб'єкт-суб'єктна взаємодія у навчально-пізнавальній діяльності.* Для реалізації цієї педагогічної умови розроблено спецкурс “Міжособистісні взаємини в малих групах (під час проведення спортивно-оздоровчих заходів)”. Розглянуто чинники розвитку суб'єктності особистості студента у навчальному процесі (поступовий перехід системи вищої освіти на гуманістичну парадигму), врахування якісних змін у різних психічних сферах (пізнавальній, емоційній, вольовій) та новоутворень, які свідчать про інтенсивний розвиток рефлексивних процесів у сфері свідомості (І. Бех).

Наступною педагогічною умовою є *формування професійної компетентності майбутнього фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму з використанням комплексу ситуаційних завдань*. Ця педагогічна умова реалізовувалася при проведенні зі студентами практикуму розв'язання ситуаційних завдань. Велике значення мав комплекс ситуаційних завдань, який використовувався у процесі підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму, оскільки вони були засобом для оволодіння науковими знаннями, опанування творчими прийомами і способами розв'язання. Розв'язання ситуаційних завдань потребувало від студентів не тільки актуалізації, систематизації і відтворення попередніх знань, але й пошуку і засвоєння нових, стимулювало мислення та науковий пошук, сприяло розвитку аналізу і синтезу, абстрагування, порівняння, узагальнення. Використання ситуаційних завдань на лекціях, семінарських і практичних заняттях, консультаціях дало позитивні результати.

Ще однією педагогічною умовою формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму є *впровадження інтегрованої туристської практики*. З метою її реалізації розроблено наскрізну програму практики зі спортивно-оздоровчого туризму. Було враховано, що практика як форма професійної підготовки студентів факультету туризму, є частиною державного освітнього стандарту туристської освіти. Її проходження обов'язкове для всіх студентів, що навчаються в межах цієї програми. Однак, галузевим стандартом з туризму визначений тільки загальний обсяг навчального часу, що відводиться на практику за весь період навчання, а теоретичного обґрунтування і цілісного уявлення про зміст і структуру цього виду навчальної діяльності поки що немає. Тому для професійного становлення майбутнього фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму були створені спеціальні умови (максимальна наближеність до професійної діяльності), що спонукали їх до цілеспрямованого формування необхідних умінь і їх удосконалення: залучення студентів факультету туризму до навчальної практики, всіх інших видів практик відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця туризму. Особливу увагу було приділено туристській практиці, проведення якої дозволило з'ясувати відповідність власне знань, умінь і навичок

студента реально існуючому їх переліку. Цей вид практики дозволив ліквідувати розрив між теоретичними уявленнями про зміст і форми роботи фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму і професійними вміннями, оскільки вона проводилась в умовах, максимально наближених до професійної діяльності фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму.

Зміст підготовки студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності узгоджували з дидактичними принципами навчання: демократизації навчально-виховного процесу, науковості, оптимальності, системності, проблемності, наочності, доступності, професійної спрямованості.

Проведений аналіз літературних джерел дозволив розробити та експериментально перевірити ефективність моделі формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму (рис. 1).



Рис. 1. Модель формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму

Така модель включає мету, етапи, завдання, педагогічні підходи, принципи, теоретичну і практичну складові підготовки, компоненти, педагогічні умови, результат.

На наступному етапі дисертаційного дослідження були конкретизовані компоненти (мотиваційний, когнітивний, комунікативний, емоційно-вольовий та практичний), критерії та рівні готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму з метою обґрунтування програми підготовки студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності.

Показниками готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності є: позитивна мотивація до оволодіння спортивно-оздоровчою діяльністю; розвиток комунікативної компетентності; наявний комплекс знань і уявлень про туристську діяльність, особливості спортивно-оздоровчої діяльності (професійна компетентність фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму); позитивний емоційний фон та позитивні вольові якості майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму; використання теоретичних знань і встановлення їх зв'язку з практичною спортивно-оздоровчою діяльністю; розвиток особистісних якостей, необхідних фахівцеві зі спортивно-оздоровчого туризму в його професійній діяльності. Сформованість кожного компонента готовності студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності визначали за такими критеріями: наявність стійкої професійної мотивації до здійснення туристської діяльності (мотиваційний компонент); наявність стійкої структури розумових здібностей (когнітивний компонент); наявність здатності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму встановлювати контакт зі членами туристської групи, розвиненість у студентів факультету туризму комунікативних здібностей (комунікативний компонент); здатність студентів факультету туризму до адекватних переживань та емоційної саморегуляції у нестандартних ситуаціях, до подолання негативних емоційних станів (емоційно-вольовий компонент); теоретико-практична обізнаність майбутнього фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму (практичний компонент). Це дозволило охарактеризувати рівні сформованості готовності до професійної діяльності (репродуктивний, реконструктивний, реконструктивно-творчий).

**У третьому розділі** – “Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов та програми формування готовності до професійної діяльності фахівців із спортивно-оздоровчого туризму” описано організацію і методику проведення формувального експерименту, перевірено програму підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму та педагогічні умови ефективності такого процесу, обґрунтовано методичні рекомендації щодо покращення фахової підготовки студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності.

На етапі формувального експеримента, використовувався такий самий набір експериментальних методів і методик, що і на констатувальному етапі дослідження. Мета експеримента полягала у визначенні ефективності запропонованих педагогічних умов та програми

підготовки фахівців сфери туризму. Під час його проведення були отримані такі результати (табл.1.):

Позитивна динаміка розвитку всіх компонентів готовності студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності спостерігається як в експериментальній, так і в контрольній (табл. 1) групах. Але в експериментальній групі спостерігається більш значне підвищення сформованості досліджуваних компонентів.

Таблиця 1

Динаміка прояву сформованості компонентів готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності у процесі формуального експерименту

Компоненти психологічної готовності	Групи ЕГ -49 ст. КГ-52 ст.	Динамік а змін ( у %)	t-критерій Стьюдента	Рівень значущості
Мотиваційний	КГ	14	0,52	0,1
	ЕГ	56	3,64	0,05
Когнітивний	КГ	12	0,37	–
	ЕГ	51	2,93	0,05
Комунікативний	КГ	10	0,44	–
	ЕГ	58	3,17	0,05
Емоційно-вольовий	КГ	9	0,38	–
	ЕГ	52	3,24	0,05
Практичний	КГ	14	0,68	0,1
	ЕГ	58	3,53	0,05

Кореляційний аналіз результатів формуального експерименту дозволив зробити висновок про підвищення рівня сформованості та взаємозв'язку компонентів готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до спортивно-оздоровчої діяльності в експериментальній групі та їх стагнацію в контрольній групі у період формуального експерименту (табл. 2).

Помітне зростання взаємозалежності усіх компонентів готовності до спортивно-оздоровчої діяльності в експериментальній групі студентів факультету туризму під час формуального експерименту (найбільше це стосується: взаємозв'язку мотиваційного та комунікативного компонентів (0,77) свідчить про доцільність використання обраної програми підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму.

Таким чином, результати формуального експерименту засвідчили, що впровадження авторської програми формування готовності майбутніх фахівців до спортивно-оздоровчої діяльності забезпечує ефективне формування і взаємозв'язок компонентів цього виду готовності.

На основі результатів педагогічного експерименту нами розроблено методичні рекомендації щодо використання програми підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму. Положення щодо застосування запропонованої моделі формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму в умовах вищого навчального закладу передбачають можливі підходи до організації навчального процесу як засобу підвищення фахової підготовки студентів факультету туризму, моделювання спортивно-оздоровчої діяльності,

що забезпечує трансформацію структурних компонентів готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності.

Таблиця 2

Коефіцієнти кореляційного зв'язку компонентів готовності у студентів експериментальної (А) і контрольної (Б) груп

Компоненти готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності		Компоненти готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності									
		Мотиваційний		Когнітивний		Комунікативний		Емоційно-вольовий		Практичний	
		А	Б	А	Б	А	Б	А	Б	А	Б
Мотиваційний	до	1	1	0,58	0,58	0,65	0,65	0,52	0,52	0,73	0,73
	після	1	1	0,62	0,60	0,77	0,67	0,59	0,53	0,76	0,74
Когнітивний	до	0,58	0,58	1	1	0,57	0,57	0,51	0,51	0,63	0,63
	після	0,62	0,60	1	1	0,68	0,59	0,66	0,57	0,75	0,71
Комунікативний	до	0,65	0,65	0,57	0,57	1	1	0,69	0,69	0,66	0,66
	після	0,77	0,67	0,68	0,59	1	1	0,73	0,70	0,76	0,71
Емоційно-вольовий	до	0,52	0,52	0,51	0,51	0,69	0,69	1	1	0,62	0,62
	після	0,59	0,53	0,66	0,57	0,73	0,70	1	1	0,70	0,65
Практичний	до	0,73	0,73	0,63	0,63	0,66	0,66	0,62	0,62	1	1
	після	0,76	0,74	0,75	0,71	0,76	0,71	0,70	0,65	1	1

У дисертації теоретично узагальнено й експериментально перевірено позитивний вплив педагогічних умов та авторської програми формування готовності майбутніх фахівців сфери туризму до професійної діяльності. Підсумки проведеного теоретично-експериментального дослідження узагальнено у таких **висновках**:

1. Аналіз психолого-педагогічної літератури щодо проблеми підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму свідчить про те, що підготовка кадрів для сфери туризму є багатоплановою, стрункою, гнучкою, мобільною. Особливості професійної діяльності фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму полягають у тому, що: спортивно-оздоровча діяльність спрямовується на формування здорового способу життя, моральне та фізичне оздоровлення, патріотичне виховання молодого покоління і підготовку до служби в Збройних Силах України, фахівець має виконувати різноманітну змістовно-корисну діяльність (історико-краєзнавчу, патріотичну, оздоровчу тощо). Це підтверджує необхідність визначення його нової функції професійної діяльності – фізкультурно-спортивно-туристської, спрямованої на фізичний розвиток людини, збереження її здоров'я, задоволення потреб в активному дозвіллі. У підготовці майбутніх працівників сфери туризму виявлено недоліки: недостатня увага приділяється практиці, мало фахівців, що читають спецкурси з туризму, відсутні спецкурси з іноземних мов для працівників

сфери туризму, відчувається потреба у викладачах, навчальних посібниках. Успішність реалізації практичних туристських завдань залежить, у першу чергу, від підготовленості фахівців.

2. На основі положень особистісно-орієнтованого підходу виділено такі компоненти готовності студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчого туризму: мотиваційний (сформованість мотивації, як показника ставлення майбутнього фахівця до професійної діяльності), когнітивний (комплекс знань і уявлень про туристську діяльність, особливості спортивно-оздоровчої діяльності), комунікативний (сформованість умінь і навичок комунікації); емоційно-вольовий (здатність особистості свідомо регулювати свою поведінку, дії в будь-яких туристських ситуаціях) та практичний (система професійних умінь і навичок, особистісних якостей фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму). Сформованість кожного компонента готовності студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності визначали за такими критеріями: наявність стійкої професійної мотивації до здійснення туристської діяльності (мотиваційний компонент); наявність стійкої структури розумових здібностей (когнітивний компонент); наявність здатності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму встановлювати контакт із членами туристської групи, розвиненість у студентів факультету туризму комунікативних схильностей (комунікативний компонент); здатність студентів факультету туризму до адекватних переживань та емоційної саморегуляції у нестандартних ситуаціях, до подолання негативних емоційних станів (емоційно-вольовий компонент); теоретико-практична обізнаність майбутнього фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму (практичний компонент). Це дозволило охарактеризувати рівні (репродуктивний, реконструктивний, реконструктивно-творчий) сформованості готовності до професійної діяльності.

3. Здійснення підготовки фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму пов'язане з реалізацією педагогічних умов, які містять сукупність елементів, що взаємодіють поміж собою і впливають на результат навчально-виховного процесу. Серед педагогічних умов обрано: організація навчально-пізнавальної діяльності студентів на засадах особистісно-орієнтованого підходу, професійна спрямованість змісту загальної та спеціальної підготовки фахівців, суб'єкт-суб'єктна взаємодія у навчально-пізнавальній діяльності, формування професійної компетентності з використанням комплексу ситуаційних завдань, упровадження інтегрованої туристської практики.

4. З метою реалізації педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму розроблено авторську програму формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму, яка включає два розділи: теоретична підготовка (авторські спецкурси “Міжособистісні взаємини у малих групах під час проведення спортивно-оздоровчих заходів”, “Спортивно-оздоровчий туризм”, “Організація і проведення спортивно-оздоровчого походу”) та практична підготовка (практикум розв'язання ситуаційних

завдань, програми секційних занять зі спортивно-оздоровчого туризму, спеціально організована практика).

5. На основі педагогічних умов і авторської програми була розроблена модель формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму з такими складовими: мета, завдання, принципи, педагогічні підходи, програма формування готовності майбутніх фахівців сфери туризму до професійної діяльності, компоненти, критерії і рівні, педагогічні умови, результат.

6. На підставі результатів формувального експерименту можемо констатувати, що сформованість готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності забезпечується застосуванням особистісно-орієнтованого підходу, програми формування готовності студентів факультету туризму до проведення спортивно-оздоровчої діяльності та педагогічними умовами. Їх використання забезпечило збільшення сформованості компонентів у студентів ЕГ проти КГ: мотиваційного – у 4,0 рази; когнітивного – у 4,2 рази; комунікативного – у 5,8 рази; емоційного – у 5,7 рази і практичного – у 4,1 рази.

7. Результати теоретико-експериментального дослідження дозволили обґрунтувати методичні рекомендації щодо використання програми формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму. З метою удосконалення системи професійної підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах України рекомендуємо: забезпечити тісний взаємозв'язок теоретичної і практичної підготовки студентів факультету туризму, що сприятиме їх готовності до спортивно-оздоровчої діяльності; досягнути неперервності практичної підготовки (за програмою спеціально організованої практики), максимально наблизити підготовку майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до потреб суспільства.

Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах. У подальшому наукові пошуки мають спрямовуватись на поглиблений аналіз цілісної системи підготовки студентів факультету туризму до професійної спортивно-оздоровчої діяльності на засадах особистісно-орієнтованого підходу, вивчення зарубіжного досвіду такої підготовки.

#### **Основні положення дисертації відображено в таких публікаціях:**

##### ***Навчально-методичні матеріали***

1. Шафранський В. В. Програма підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах / В. В. Шафранський. – Тернопіль : Тернограф. – 2009. – 126 с.



2. Шафранський В. В. Методичні рекомендації щодо покращення підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму / В. В. Шафранський. – Тернопіль : Тернограф. – 2010. – 32 с.

3. Шафранський В. В. Наскрізна програма практики зі спортивно-оздоровчого туризму / В. В. Шафранський. – Тернопіль : Тернограф. – 2010. – 22 с.

#### ***Статті у наукових фахових виданнях***

4. Шафранський В. В. Зміст і форми туристської роботи в Галицькому інституті імені В. Чорновола / В. В. Шафранський // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. – 2005. – № 4. – С. 214-217.

5. Шафранський В. В. Напрямки формування професійної компетенції фахівця сфери спортивного туризму / В. В. Шафранський // Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і пошуки. Збірник наукових праць. – 2005. – Вип. 35. – С. 347-352.

6. Шафранський В. В. Особливості підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму в умовах Болонського процесу / В. В. Шафранський // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія : Соціологія. Психологія. Педагогіка. – 2009. – Додаток 4 : Т. VI (18) : Новітні засоби навчання : проблеми впровадження та стандартизація. – С. 552-558.

7. Шафранський В. В. Педагогічні умови формування готовності у майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності / В. В. Шафранський // Педагогіка і психологія : Науковий збірник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. – 2009. – № 491. – С. 191-200.

8. Шафранський В. В. Система підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах / В. В. Шафранський // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Педагогіка. – 2010. – Вип. XXX. – С. 178-186.

9. Шафранський В. В. Компоненти, критерії та рівні готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності / В. В. Шафранський // Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України імені Б.Хмельницького. Серія : Педагогічні та психологічні науки. – 2010. – № 53. – С. 145-149.

#### ***Матеріали конференцій***

10. Шафранський В. В. Становлення та розвиток туристської справи в Україні / В. В. Шафранський // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції “Професійне становлення особистості : проблеми і перспективи”. – Хмельницький. – 2005. – С. 148-150.

11. Шафранський В. В. Шляхи вдосконалення підготовки студентів коледжів до організації спортивно-оздоровчого туризму / В. В. Шафранський // Матеріали III Міжнародної науково-

практичної конференції “Модернізація освіти : пошуки, проблеми, перспективи”. – К.-Переяслав-Хмельницький. – 2006. – С. 225-227.

12. Шафранський В. В. Спротивно-оздоровчий туризм як один з видів навчально-тренувальної роботи в секції туризму / В. В. Шафранський // Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції “Сучасні тенденції та перспективи розвитку освіти і науки у вищих навчальних закладах України”. – Хмельницький. – 2006. – С. 72-73.

13. Шафранський В. В. Інноваційні підходи у підготовці майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму / В. В. Шафранський // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції “Професійне становлення особистості : проблеми і перспективи”. – Хмельницький. – 2007. – С. 226-228.

14. Шафранський В. В. Основні вимоги до розвитку спортивно-оздоровчого туризму / В. В. Шафранський // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів”. – Хмельницький. – 2008. – С. 281-282.

### АНОТАЦІЇ

**Шафранський В. В. “Формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах”. – Рукопис.**

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2011.

Дисертацію присвячено проблемі підготовки майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму. У роботі подаються основні вимоги до фахівців сфери туризму та особливості туристської освіти у вищих навчальних закладах. Визначено сутність і зміст компонентів готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму та охарактеризовано критерії, показники і рівні їх прояву. Запропоновано модель підготовки студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності, психолого-педагогічні умови її реалізації, а також програму і методику формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму.

Основні результати дослідження підтвердили ефективність запропонованої моделі формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах.

**Ключові слова:** спортивно-оздоровча діяльність, готовність до спортивно-оздоровчого туризму, програма підготовки, модель формування готовності до професійної діяльності, теоретична і практична підготовка, педагогічні умови.

**Шафранский В. В. Формирование готовности к профессиональной деятельности**

**будущих специалистов по спортивно-оздоровительному туризму в высших учебных заведениях. - Рукопись.**

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка. – Тернополь, 2011.

В диссертации исследуется проблема подготовки будущих специалистов к спортивно-оздоровительной деятельности. В соответствии с целями и задачами исследования определены теоретические основы подготовки специалистов спортивно-оздоровительного туризма.

В работе подчеркивается необходимость формирования готовности к профессиональной деятельности будущих специалистов спортивно-оздоровительного туризма на основе личностно-ориентированного подхода. Готовность специалиста спортивно-оздоровительного туризма определена как процесс, который отображает научно и методически обоснованные мероприятия, которые направлены на формирование уровня профессиональной компетентности личности, необходимого для организации спортивно-оздоровительного туризма разных групп населения региона и успешной работы у всех отраслях активного туризма с учетом современных условий рынка труда.

В исследовании выделены мотивационный, когнитивный, коммуникативный, эмоционально-волевой и практический компоненты готовности к профессиональной деятельности будущих специалистов спортивно-оздоровительного туризма. Сформированность каждого компонента готовности студентов факультета туризма к спортивно-оздоровительной деятельности определяли по таким критериям: наличие устойчивой профессиональной мотивации к проведению туристической деятельности (мотивационный компонент); наличие устойчивой структуры умственных способностей (когнитивный компонент); наличие способности будущих специалистов по спортивно-оздоровительному туризму устанавливать контакт с членами туристической группы, развитость у студентов факультета туризма коммуникативных склонностей (коммуникативный компонент); способность студентов факультета туризма к адекватным переживаниям и эмоциональной саморегуляции в нестандартных ситуациях, к преодолению отрицательных эмоциональных состояний (эмоционально-волевой компонент); теоретико-практическое ориентирование будущего специалиста спортивно-оздоровительного туризма (практический компонент). Это позволило охарактеризовать уровни (репродуктивный, реконструктивный, реконструктивно-творческий) сформированности готовности к профессиональной деятельности.

Подготовка специалиста по спортивно-оздоровительному туризму связана с реализацией педагогических условий: организация учебно-познавательной деятельности студентов на основе личностно-ориентированного подхода, профессиональная направленность содержания общей и специальной подготовки специалистов, субъект-субъектное взаимодействие в учебно-

познавательной деятельности, формирование профессиональной компетентности с использованием комплекса ситуационных заданий, применение интегрированной туристической практики.

В диссертации обосновывается модель формирования готовности к профессиональной деятельности будущих специалистов, в основе которой лежат: психолого-педагогические условия формирования организации учебной деятельности; задачи, принципы и этапы подготовки; подходы и составляющие профессиональной подготовки; компоненты, показатели, уровни и критерии готовности будущих специалистов спортивно-оздоровительного туризма к профессиональной деятельности. Доказано положительное влияние предложенной модели на формирование у студентов факультета туризма готовности к спортивно-оздоровительной деятельности. С целью повышения уровня профессиональной подготовки и формирования готовности будущих специалистов к спортивно-оздоровительному туризму разработана и апробирована авторская программа формирования готовности студентов факультета туризма к спортивно-оздоровительной деятельности, состоящая из двух частей: теоретическая (спекурсы “Межличностные отношения в малых группах во время проведения спортивно-оздоровительных мероприятий”, “Спортивно-оздоровительный туризм”, “Организация и проведение спортивно-оздоровительного похода”) и практическая (практикум решения ситуационных задач, программы секционных занятий по спортивно-оздоровительному туризму и специальной практике).

Установлена зависимость между степенью сформированности в структуре готовности будущих специалистов к спортивно-оздоровительному туризму отдельных компонентов и уровнем ее развития в целом, динамика их изменения, которая проявляется в рамках предложенной модели подготовки студентов факультета туризма к спортивно-оздоровительной деятельности.

В заключительной части диссертации приводятся методические рекомендации, касающиеся повышения подготовки будущих специалистов спортивно-оздоровительного туризма.

**Ключевые слова:** туристическое образование, спортивно-оздоровительная деятельность, готовность к спортивно-оздоровительному туризму, программа подготовки, модель формирования готовности к профессиональной деятельности, теоретическая и практическая подготовка, педагогические условия.

**Shafranskiy V. V. “The readiness formation to the future specialists professional activity for sport health tourism in high schools”. – Manuscript.**

Dissertation for obtaining a Candidate degree in Pedagogical Sciences on specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. – Ternopil, 2011.

The research work is devoted to the problem of future specialists training in sport-health tourism. The basic requirements for the specialists in tourism sphere and peculiarities of tourist education in high schools are given in this work. The essence and contents of components readiness for future specialists professional activity in sport-health tourism are determined and criteria, indexes and levels of their display are characterized. The model of the students training system of tourism faculty for sport health activity, psychological and pedagogical conditions of its realization, and also program and methods of the formation of future specialists readiness to the professional activity in sport-health tourism are offered.

The basic results of scientific work have confirmed the effectiveness of the offered model of readiness formation to the future specialists professional activity in sport-health tourism in high schools.

**Key words:** sport health activity, readiness for sport health tourism, training program, the model of readiness formation to the professional activity, theoretical and practical training, pedagogical conditions.

Підписано до друку 27.04.2011  
Формат 60x84 1/16. Гарнітура «Times».  
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 0,9.  
Наклад 100 прим. Зам. № 95

Редакційно-видавничий відділ  
Тернопільського національного педагогічного університету  
імені Володимира Гнатюка  
вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 460027